

Υπηρεσία Τύπου και
Πληροφόρησης

Δικαστήριο της Ευρωπαϊκής Ένωσης
ΑΝΑΚΟΙΝΩΘΕΝ ΤΥΠΟΥ αριθ. 124/17

Λουξεμβούργο, 28 Νοεμβρίου 2017

Απόφαση στην υπόθεση C-514/16

Isabel Maria Pinheiro Vieira Rodrigues de Andrade και Fausto da Silva
Rodrigues de Andrade κατά José Manuel Proença Salvador, Crédito
Agrícola Seguros – Companhia de Seguros de Ramos Reais SA και Jorge
Oliveira Pinto

Η κάλυψη από την υποχρεωτική ασφάλιση της αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων των ζημιών από οχήματα τα οποία μπορούν να χρησιμοποιούνται και ως μηχανήματα εργασίας επιβάλλεται μόνον όταν αυτά χρησιμοποιούνται πρωτίστως ως μέσα μεταφοράς

Το γεγονός ότι το όχημα είναι εν στάσει ή ότι ο κινητήρας του είναι ή όχι σε λειτουργία κατά τον χρόνο επελεύσεως του ατυχήματος δεν αποκλείει, αυτό καθαυτό, ότι η χρήση του οχήματος αυτού κατά τον χρόνο αυτόν μπορεί να εμπίπτει στη λειτουργία του ως μέσου μεταφοράς

Τον Μάρτιο του 2006, η Maria Alves απεβίωσε κατόπιν ατυχήματος στη γεωργική εκμετάλλευση στην οποία εργαζόταν. Η M. Alves συνεθλίβη από γεωργικό ελκυστήρα εν στάσει σε χωματόδρομο της εκμεταλλεύσεως και με τον κινητήρα του σε λειτουργία για την ενεργοποίηση της αντλίας ψεκασμού του ζιζανιοκτόνου. Ο γεωργικός αυτός ελκυστήρας παρασύρθηκε κατόπιν καθιζήσεως του εδάφους η οποία προκλήθηκε μεταξύ άλλων από το βάρος του, από τις δονήσεις του κινητήρα και της αντλίας εξόδου του ψεκαστικού μηχανήματος και από τις ισχυρές βροχοπτώσεις. Ο χήρος της M. Alves άσκησε αγωγή ζητώντας να υποχρεωθούν είτε αλληλεγγύως οι ιδιοκτήτες της εκμεταλλεύσεως και οι ιδιοκτήτες του γεωργικού ελκυστήρα είτε η CA Seguros, η ασφαλιστική εταιρία με την οποία ο ιδιοκτήτης του οχήματος αυτού είχε συνάψει σύμβαση προκειμένου να ασφαλίσει τη συνδεόμενη με την κυκλοφορία του εν λόγω οχήματος αστική ευθύνη, στην περίπτωση που η εταιρία αυτή ήταν υποχρεωμένη να καλύψει έναν τέτοιο κίνδυνο, να καταβάλουν χρηματική ικανοποίηση για την ηθική βλάβη την οποία αυτός υπέστη από το ατύχημα.

Η πρώτη οδηγία σχετικά με την ασφάλιση της αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων¹ ορίζει ότι η αστική ευθύνη η σχετική με την κυκλοφορία οχημάτων με συνήθη στάθμευση στο έδαφος των κρατών μελών πρέπει να καλύπτεται από ασφάλιση.

Το Tribunal da Relação de Guimarães (εφετείο του Guimarães, Πορτογαλία) επισημαίνει ότι, σε υπόθεση που αφορούσε προς τα πίσω ελιγμό γεωργικού ελκυστήρα², το Δικαστήριο έκρινε ότι η έννοια του όρου «κυκλοφορία οχημάτων» καλύπτει κάθε χρήση οχήματος η οποία ανταποκρίνεται στη συνήθη λειτουργία του οχήματος αυτού. Το πορτογαλικό δικαστήριο εκτιμά ότι, λαμβανομένων υπόψη των περιστάσεων της υποθέσεως αυτής, θα μπορούσε να θεωρηθεί ότι η συνήθης χρήση ενός οχήματος είναι να κινείται. Εντούτοις, το Δικαστήριο δεν έχει μέχρι τούδε αποφανθεί επί του ζητήματος εάν η έννοια του όρου «κυκλοφορία οχημάτων» καλύπτει εξίσου τη χρήση του οχήματος

¹ Οδηγία 72/166/ΕΟΚ του Συμβουλίου, της 24ης Απριλίου 1972, περί εναρμονίσεως των νομοθεσιών των κρατών μελών των σχετικών με την ασφάλιση της αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων και με τον έλεγχο της υποχρεώσεως προς ασφάλιση της ευθύνης αυτής (ΕΕ 1972, L 103, p. 1, στο εξής: πρώτη οδηγία). Η οδηγία 2009/103/ΕΚ του Ευρωπαϊκού Κοινοβουλίου και του Συμβουλίου, της 16ης Σεπτεμβρίου 2009, σχετικά με την ασφάλιση της αστικής ευθύνης που προκύπτει από την κυκλοφορία αυτοκινήτων οχημάτων και τον έλεγχο της υποχρεώσεως προς ασφάλιση της ευθύνης αυτής (ΕΕ 2009, L 263, σ. 11), κατήργησε την πρώτη οδηγία. Εντούτοις, λαμβανομένης υπόψη της ημερομηνίας των πραγματικών περιστατικών, η υπόθεση εξακολουθεί να διέπεται από την πρώτη οδηγία.

² Απόφαση της 4ης Σεπτεμβρίου 2014, *Vnuk* (C-162/13; βλ. [ΑΤ αριθ. 117/14](#)). Σε μια άλλη υπόθεση που εκκρεμεί, το Δικαστήριο καλείται να διευκρινίσει περαιτέρω την έννοια της «κυκλοφορίας οχημάτων» σε σχέση με ατύχημα που συνέβη σε πεδίο στρατιωτικών ασκήσεων και στο οποίο εμπλέκεται στρατιωτικό όχημα (υπόθεση *Núñez Torreiro*, C-334/16).

ως μηχανής για την παραγωγή κινητήριας ισχύος, χωρίς όμως να συνεπάγεται τη μετατόπισή του. Το Tribunal da Relação de Guimarães διερωτάται επομένως εάν, υπό το πρίσμα τόσο του σκοπού της προστασίας των θυμάτων που επιδιώκει η ρύθμιση της Ένωσης σχετικά με την υποχρεωτική ασφάλιση όσο και της ανάγκης να διασφαλισθεί η ομοιόμορφη εφαρμογή του δικαίου της Ένωσης, είναι δικαιολογημένο να εξαιρεθεί από το πεδίο εφαρμογής της έννοιας της «κυκλοφορίας οχημάτων» η περίπτωση ενός οχήματος εν στάσει το οποίο, στο πλαίσιο της συνήθους λειτουργίας του, χρησιμοποιείται ως μηχανή για την παραγωγή κινητήριας ισχύος για την εκτέλεση κάποιας άλλης εργασίας, μολονότι μια τέτοια χρήση δύναται να γίνει αιτία σοβαρών, ακόμη και θανατηφόρων ατυχημάτων³.

Με τη σημερινή απόφασή του, το Δικαστήριο αποφαινεται ότι δεν εμπίπτει στην έννοια της «κυκλοφορίας οχημάτων» της οδηγίας η περίπτωση γεωργικού ελκυστήρα ο οποίος ενεπλάκη σε ατύχημα, όταν η κύρια λειτουργία του, κατά τον χρόνο της επελεύσεως του ατυχήματος αυτού, συνίστατο όχι στη χρήση του ως μέσου μεταφοράς, αλλά στην παραγωγή, ως μηχανήματος εργασίας, της αναγκαίας κινητήριας ισχύος για την ενεργοποίηση της αντλίας ψεκασμού βυτίου περιέχοντος ζιζανιοκτόνο.

Το Δικαστήριο επισημαίνει καταρχάς ότι το ερώτημα που υπέβαλε το πορτογαλικό δικαστήριο βασίζεται στην παραδοχή ότι το ασφαλιστήριο συμβόλαιο που είχε συνάψει η ιδιοκτήτρια του ελκυστήρα έχει ως μόνο αντικείμενο την κάλυψη της συνδεδεμένης με την κυκλοφορία του αστικής ευθύνης. Υπό τις συνθήκες αυτές, το Δικαστήριο εξετάζει εάν η κατάσταση που προκάλεσε τον θάνατο της M. Alves δύναται να χαρακτηριστεί ως ατύχημα συνδεδεμένο με την κυκλοφορία του εν λόγω οχήματος, κατά την έννοια της οδηγίας.

Εν συνεχεία, το Δικαστήριο επισημαίνει ότι η έννοια της «κυκλοφορίας οχημάτων» δεν μπορεί να αφαιρεθεί στη διακριτική ευχέρεια κάθε κράτους μέλους, αλλά συνιστά αυτοτελή έννοια του δικαίου της Ένωσης, που πρέπει να ερμηνεύεται ομοιόμορφα.

Το Δικαστήριο υπογραμμίζει ότι **το περιεχόμενο της κατά την οδηγία έννοιας του όρου «κυκλοφορία οχημάτων» δεν εξαρτάται από τα χαρακτηριστικά του εδάφους επί του οποίου χρησιμοποιείται το αυτοκίνητο όχημα και ότι στην έννοια αυτή εμπίπτει οποιαδήποτε χρήση ενός οχήματος ως μέσου μεταφοράς.** Συναφώς, το γεγονός ότι το εμπλεκόμενο στο ατύχημα όχημα ήταν εν στάσει κατά τον χρόνο επελεύσεως του ατυχήματος δεν αποκλείει, αυτό καθαυτό, ότι η χρήση του οχήματος αυτού κατά τον χρόνο αυτόν μπορεί να εμπίπτει στη λειτουργία του ως μέσου μεταφοράς και, κατά συνέπεια, στην έννοια της «κυκλοφορίας οχημάτων» της οδηγίας. Προσθέτει ότι το κατά πόσον ο κινητήρας ήταν ή όχι σε λειτουργία κατά τον χρόνο της επελεύσεως του ατυχήματος δεν αποτελεί καθοριστικό συναφώς στοιχείο. Εντούτοις, το Δικαστήριο παρατηρεί ότι, **όσον αφορά τα οχήματα τα οποία μπορούν να χρησιμοποιηθούν, υπό ορισμένες περιστάσεις, ως μηχανήματα εργασίας, επιβάλλεται να διαπιστώνεται εάν, κατά την επέλευση του ατυχήματος στο οποίο ενεπλάκη ένα τέτοιο όχημα, το όχημα αυτό χρησιμοποιείτο πρωτίστως ως μέσο μεταφοράς, οπότε η χρήση αυτή δύναται να εμπίπτει στην κατά την οδηγία έννοια της «κυκλοφορίας οχημάτων», ή ως μηχανήματα εργασίας, οπότε η εν λόγω χρήση δεν δύναται να εμπίπτει στην έννοια αυτή.** Το Δικαστήριο καταλήγει ότι, **υπό τις περιστάσεις της συγκεκριμένης υποθέσεως, είναι πρόδηλον ότι η χρήση του ελκυστήρα συνδέεται πρωτίστως με τη λειτουργία του ως μηχανήματος εργασίας, ήτοι ως γεννήτριας παραγωγής της αναγκαίας κινητήριας ισχύος για την ενεργοποίηση της αντλίας ψεκασμού του ζιζανιοκτόνου που είχε τοποθετηθεί επ' αυτού για τις ανάγκες του ψεκασμού του ζιζανιοκτόνου αυτού στα πρεμνά του αμπελώνα της εκμεταλλεύσεως, και όχι ως μέσου μεταφοράς. Επομένως, η χρήση αυτή δεν εμπίπτει στην κατά την οδηγία έννοια της «κυκλοφορίας οχημάτων».**

ΥΠΟΜΝΗΣΗ: Η διαδικασία εκδόσεως προδικαστικής αποφάσεως παρέχει στα δικαστήρια των κρατών μελών τη δυνατότητα να υποβάλουν στο Δικαστήριο, στο πλαίσιο της ένδικης διαφοράς της οποίας έχουν επιληφθεί, ερώτημα σχετικό με την ερμηνεία του δικαίου της Ένωσης ή με το κύρος πράξεως οργάνου της Ένωσης. Το Δικαστήριο δεν αποφαινεται επί της διαφοράς που εκκρεμεί ενώπιον του εθνικού δικαστηρίου.

³ Στην παρούσα υπόθεση παρατηρήσεις υπέβαλαν η Πορτογαλική, η Εσθονική, η Ιρλανδική, η Ισπανική, η Λεττονική Κυβέρνηση και η Κυβέρνηση του Ηνωμένου Βασιλείου.

Στο εθνικό δικαστήριο εναπόκειται να επιλύσει τη διαφορά αυτή, λαμβάνοντας υπόψη την απόφαση του Δικαστηρίου. Η απόφαση αυτή δεσμεύει, ομοίως, άλλα εθνικά δικαστήρια ενώπιον των οποίων ανακύπτει παρόμοιο ζήτημα.

Ανεπίσημο έγγραφο προοριζόμενο για τα μέσα μαζικής ενημερώσεως, το οποίο δεν δεσμεύει το Δικαστήριο.

Το [πλήρες κείμενο](#) της αποφάσεως είναι διαθέσιμο στην ιστοσελίδα CURIA από την ημερομηνία δημοσίευσής της

Επικοινωνία: Estella Cigna-Αγγελίδη ☎ (+352) 4303 2582

Στιγμιότυπα από τη δημοσίευση της αποφάσεως διατίθενται από το «[Europe by Satellite](#)» ☎ (+32) 2 2964106